

TŘÍDA – VÝSLOVNOST

Cíle:

- žák napodobuje a vyslovuje jednotlivá slova a fráze z tématu Třída – školní pomůcky, věci ve třídě (nahlas i potichu)
- žák rozvíjí fonemický sluch
- žák trénuje výslovnost krátkých (*a, e, i, y, o, u*) i dlouhých samohlásek (*á, é, í/ý, ó, ú/ů*)
- žák trénuje rozdíl mezi problémovými samohláskami (*e-i, u-o, a-e*)
- žák trénuje délky samohlásek, resp. slabik pomocí „Morseovky“

Před nácvikem výslovnosti

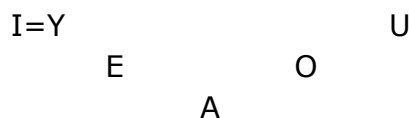
Před nácvikem výslovnosti

- ✓ jazykový strečink – žáci se soustředí na svá ústa a procvičují artikulační ústrojí, např. zívají, olizují se, jazykem si hladí rty zvenku, zevnitř
- ✓ artikulační cvičení je dobré zařadit před každou výukou výslovnosti, aby se studenti připravili nácvik výslovnosti (inspirace a obrázky např.: <http://www.logopedie-vendy.cz/oromotoricka-cviceni-1>, <http://www.logopedie-vendy.cz/oromotoricka-cviceni-2>)

AKTIVITY na trénink výslovnosti:

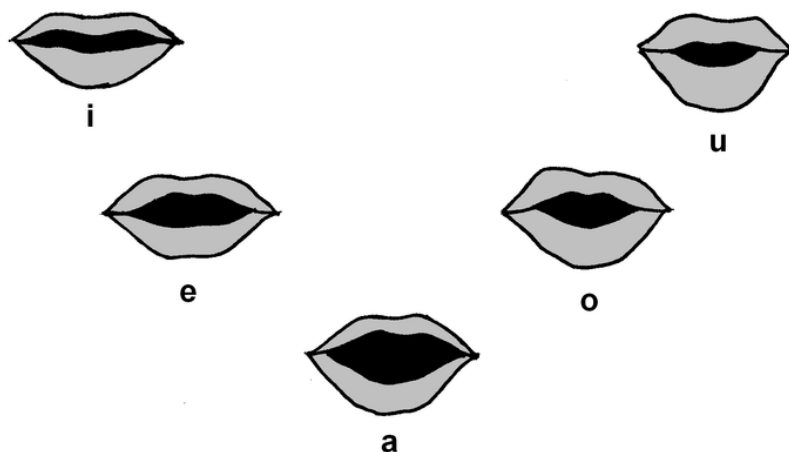
Vokály (samohlásky) – krátké, dlouhé, kvalita

- ✓ upozornit, že /i/ se vyslovuje stejně jako /y/

> toto schéma demonstruje pohyb jazyka při artikulaci vokálů (jde zepředu shora postupně dolů a doprostřed, a pak dozadu a nahoru)

- ✓ pro názornost lze artikulaci vizualizovat:

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

✓ **přidat délky + různé modely:**

1. dlouhý – krátký vokál (model ÁÁ) – uvědomí si rozdílnou realizaci dlouhého a krátkého vokálu,
2. krátký – dlouhý (AÁ),
3. dva dlouhé (ÁÁ) – velmi komplikované, doprovodit pohybem ruky zprava doleva a naopak, vyslovují vokál celou dobu pohybu ruky
4. dva krátké (AA) – funguje jako odpočinek po dvou dlouhých a dává pocit, že výslovnost není tak náročná;

✓ **modely doplnit o reálná slova**, která zastupují:

1. *třída, nůžky, křída*, popř. *máma, táta, láska, práce...*
2. *penál, papír, cvičí*, popř. *dělá, vidí, slyší, hledá...*
3. *dívá, bílý*, popř. *mává, řídí...*
4. *pero, žena, škola*, popř. *teta, děda, sestra...*

- ✓ chňapačka - na kartičkách jsou vokály, L (lektor) čte, S (studenti) podle poslechu chňapou po vokálech, výběr ukážou učiteli pro kontrolu, pak sborově opakují, pak místo L čtou studenti, ostatní chňapou

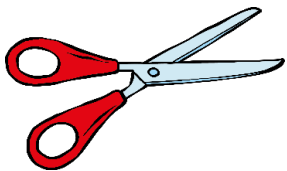
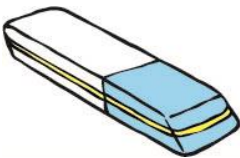

Čtení samohlásek (cv. 1): S čtou ve slovech jen samohlásky (např. **OKNO** ⇒ O O)

Délka samohlásek – slabiky (cv. 2 a 3)

- ✓ studenti ke slovům píšou symbol Morseovy abecedy (př. *ořezávátko* •• – – •)
- ✓ pro dlouhou samohlásku lze používat i symbol / (př. *ořezávátko* •• / / •) – studentům se tak vštěpuje, že budou muset nad samohlásku napsat čárku)
- ✓ ve cvičení 3 studenti k symbolům píšou školní pomůcky

Morseovka – kartičky

- ✓ s kartičkami lze hrát chňapačka (lektor říká slova, studenti sbírají kartičky), pexeso
- ✓ rozdělovat obrázky/slova do sloupečků dle slabik a délky samohlásek, př.:

/ •	• •	• /
		
NŮŽKY	GUMA	PAPÍR

DALŠÍ TIPY:

- ✓ **vytleskávání:** krátký vokál = jedno tlesknutí, dlouhý = mávnutí ruky (naznačení čárky), popř. dvě tlesknutí, pohyb rukou (něco dlouhého)
- ✓ **bzučák**

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

1. Čtete ve slovech jenom samohlásky (A/Á, E/É, I/Í, Y/Ý, O/Ó, U/Ú/Ů):

např. **OKNO** ⇒ O O

KNIHA, PERO, BATOH, FIXA, SEŠIT, ŽIDLE, GUMA, DVEŘE, KOŠ, TUŽKA, MAPA, PAPIR, PENÁL, NŮŽKY

TABULE, PASTELKA, LEPIDLO, LAVICE, POČÍTAČ, PROPISKA, UČEBNICE, PRAVÍTKO, OŘEZÁVÁTKO

2. Ke každému slovu napište symbol Morseovy abecedy:

(např. *ořezávátka* • • – – •)

tabule	kniha	guma	lavice
koš	lepidlo	tužka	počítač
pero	penál	propiska	batoh
pravítko	nůžky	fixa	židle
dveře	pastelka	sešit	papír
mapa	učebnice	ořezávátka	

3. Napište k symbolům slova (školní pomůcky a věci ve třídě):

•	• •	• –	– •	• • •	• – •	• • • •

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

Použité zdroje:

Obrázky:

[cit. 2017-12-18] Dostupný pod licencí Public domain na WWW:

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:CS_vowels_lips.PNG>

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY